

Hitte kent geen protocol

Voor het eerst in juni is het tropisch warm in heel Nederland. De thermometer tikt ruim 35 graden aan. Het nieuws draait overuren. Hitteprotocollen worden geactiveerd, scholen passen hun roosters aan, werkgevers delen waarschuwingen uit en overal verschijnen adviezen over extra drinkpauzes, aangepaste kleding en allerlei maatregelen om de warmte het hoofd te bieden.

Te midden van al die aandacht voor de hitte stond ik deze week aan een graf. Geen airco. Geen verkoeling. Nauwelijks schaduw. Geen protocol dat de zon een tandje lager zette. Gewoon een uitvaart zoals die al generaties lang plaatsvindt: familie, vrienden, een laatste afscheid en een zoon die onverbiddebaar haar werk deed.

Warm? Zeker. Mijn hemd plakte aan mijn rug en ik had het gevoel alsof ik zo uit het zwembad was gestapt en nog stond na te druppen. Maar niemand klaagde. Niemand stelde voor het afscheid uit te stellen. Niemand vond de omstandigheden belangrijker dan het moment. Dat zette me aan het denken.

In de uitvaartzorg weten we dat het leven zich niet laat plannen. Een overlijden wacht niet op koelere temperaturen. Nabestaanden hebben behoefte aan aandacht, rust en waardigheid, ongeacht wat de thermometer aangeeft. Dat betekent niet dat we risico's moeten negeren. Integendeel. Voor deze uitvaart had ik ervoor gezorgd dat er voor iedereen een koud flesje water klaarstond om mee te nemen. Een klein gebaar, maar wel één dat laat zien waar goede zorg volgens mij om draait: vooruitdenken, gastvrij zijn en oog hebben voor elkaar. Daar heb ik geen protocol voor nodig. Wel gezond verstand.

Alexandra Markusse (1974)

'Een uitvaart draait uiteindelijk niet om de temperatuur. Ze draait om de mensen.'

Natuurlijk let je op ouderen, kinderen en mensen die kwetsbaar zijn. Natuurlijk spreek je een collega aan als je ziet dat het niet goed gaat. Natuurlijk zorg je voor voldoende drinken. Dat is geen betutteling; dat is fatsoen.

Toch lijken we soms door te slaan in het idee dat elk ongemak moet worden geregeld en vastgelegd. Ook in de uitvaartbranche. Terwijl de meeste professionals heel goed weten wat passend is. Medewerkers van crematoria, begraafplaatsen en uitvaartondernemingen begrijpen dat representativiteit bij hun vak hoort, ook bij tropische temperaturen. Misschien in een lichter pak of een colbert van een luchtigere stof, maar altijd met respect voor de gelegenheid. Persoonlijk heb ik het liever warm in representatieve kleding dan dat ik vanwege de hitte underdressed verschijn. Een uitvaart is immers geen stranddag.

Tegelijkertijd merk ik dat ik moeite heb met de gedachte dat sommige bedrijven hun werkzaamheden stilleggen, terwijl er ook beroepen zijn die simpelweg doorgaan. De stuwadoor in de haven, de medewerker die een vliegtuig op het platform binnenhaalt, de politieagent die volledig geüniformeerd op straat staat, de hovenier, de bouwvakker en ook de uitvaartprofessional: zij kiezen er niet voor dat het 35 graden is. Zij passen zich aan, zorgen goed voor zichzelf en voor elkaar, maar het werk moet wel gebeuren.

Uiteindelijk is het ook een eigen verantwoordelijkheid om te bepalen waar je grens ligt en wanneer het verstandiger is om verkoeling op te zoeken of rust te nemen.

En ja, na een graflegging op een dag als deze ben je gekookt én gebakken. Daar hoeven we niet geheimzinnig over te doen. Maar mensen kunnen vaak meer aan dan ze zelf denken. Met een beetje voorbereiding, voldoende drinken en aandacht voor elkaar kom je een heel eind.

Een uitvaart draait uiteindelijk niet om de temperatuur. Ze draait om de mensen. Om aandacht. Om waardigheid. Om aanwezigheid. En klagen helpt zelden. De temperatuur daalt er niet door en het afscheid wordt er niet mooier van. Mijn ervaring is dat wanneer je je richt op je taak, op de nabestaanden en op wat er op dat moment van je gevraagd wordt, de warmte naar de achtergrond verdwijnt. Je voelt haar nog steeds, maar ze bepaalt niet langer het moment.

Misschien is dat wel de belangrijkste les van zo'n warme zomerdag: zorg voor elkaar. Kijk naar elkaar om. Zet een koud flesje water klaar als dat nodig is. Maar laten we vooral niet vergeten dat gezond verstand, hoffelijkheid en menselijkheid nog altijd de beste protocollen zijn die er bestaan.